

A woman in a red dress is playing a cello in a museum gallery filled with classical sculptures. The gallery has a series of arches and is lit by overhead lights. The woman is looking towards the camera.

Randmeerconcertbrief

Seizoen 2012/13 nr 9

Fresco Pianotrio

Birthe Blom viool

Katharina Gross cello

Yoram Ish-Hurwitz piano

Catharinakapel Harderwijk

programma 17 februari 2013	1
over de musici	2
toelichting door Hans Maas	3-4
contactadressen en concertlocaties	5
agenda seizoen 2012/2013	6

9e Randmeerconcert - seizoen 2012/2013
zondag 17 februari 2013 10.30 en 14.00 uur
Catharinakapel Harderwijk

Fresco Pianotrio

Birthe Blom - viool, Katharina Gross - cello, Yoram Ish Hurwitz - piano

Claude Debussy
(1862-1918)

Pianotrio in G (1879)
- Andante con molto allegro
- Scherzo. Moderato con allegro
- Intermezzo. Andante espresso
- Finale. Appassionato

Lowell Liebermann
(1961 - heden)

Pianotrio nr 1 op. 32 (1990)

Pauze

Franz Schubert
(1797-1828)

Pianotrio nr 2 D 929 in Es op. 100 (1827)
- Allegro
- Andante con moto
- Scherzando: Allegro moderato
- Allegro moderato

Fresco Pianotrio

Het Fresco Pianotrio is een recent initiatief van violiste Birthe Blom, celliste Katharina Gross en pianist Yoram Ish-Hurwitz. Zij kunnen ieder apart bogen op een succesvolle internationale carrière als solist, wonnen belangrijke prijzen en studeerden aan gerenommeerde instituten zoals de Juilliard School, Conservatoire de Lausanne en Musikhochschule Köln. Hun samenwerking als trio heeft in 2011 reeds geleid tot een uitgebreide concertserie in Nederland en Oostenrijk.

Birthe Blom viool

Birthe Blom behaalde in Lausanne bij Pierre Amoyal cum laude haar solistendiploma. Zij won nationaal en internationaal veel prijzen (o.a. 1e prijs bij Nationaal Vioolconcours Oskar Back en de European Music Prize). Blom gaf recitals in Nederland waaronder herhaaldelijk in de Kleine Zaal van het Concertgebouw, in elf Europese landen, de VS en Japan. Zij was solist bij het Radio Symfonie Orkest, de Radio Kamer Filharmonie, het Residentie Orkest, l'Orchestre de Chambre de Lausanne en Camerata de Lausanne, in belangrijke concertzalen, waaronder de Grote Zaal van het Concertgebouw.

Katharina Gross cello

Katharina Gross is meervoudig prijswinnaar op internationale concoursen. Zij studeerde aan de Musikhochschule Lübeck bij David Geringas, Musikhochschule Köln bij Frans Helmerson en Royal Northern College of Music in Manchester bij Ralph Kirshbaum. In 2009 richtte zij Concertello op waarmee zij sindsdien een kamermuziekserie organiseert in Steiermark, Oostenrijk. Ter ondersteuning van haar activiteiten ontving zij van het Oostenrijkse Ministerie van Cultuur een internationale studiebeurs. Naast het Fresco Pianotrio maakt Gross deel uit van het Nieuwe Weense Kwartet. Als solist en kamermusicus speelde zij op belangrijke internationale podia, waaronder Musikverein Wien, Concertgebouw Amsterdam en Kennedy Center Washington.

Yoram Ish-Hurwitz piano

Yoram Ish-Hurwitz studeerde bij Danièle Dechenne en Jan Wijn aan het Sweelinck Conservatorium, György Sándor aan de Juilliard School in New York en in de solistenklas van Karl-Heinz Kämmerling in Hannover. Hij won verscheidene prijzen en beurzen en gaf solorecitals in vele Europese landen en de VS. Sinds 2003 is hij Steinway Artist. Onder zijn projecten vallen de complete vertolkingen van de *Années de Pèlerinage* van Liszt en *Iberia* van Albéniz, zowel tijdens concerten als op CD's. Sinds kort is Yoram Ish-Hurwitz ook actief op het gebied van kamermuziek: als artistiek leider van het festival Landgoedconcerten Oranjewoud, met bassist Szymon Marciniak en als lid van het recentelijk opgerichte Fresco Pianotrio. Yoram trad tweemaal eerder op bij de Randmeerconcerten. In 2009 met de complete Iberia Suite van Isaac Albéniz en in 2011 met Les Années de Pèlerinage van Frans Liszt.

Toelichting 1/2

Pianotrio's van Debussy, Liebermann en Schubert

Eind juni 1880 nam Nadezjda von Meck, een schatrijke Russische weduwe die op dat moment met haar kinderen en bedienden in Zwitserland verbleef, contact op met het Conservatoire in Parijs. Ze was op zoek naar een pianist die uitstekend van blad kon spelen, om met haar samen vierhandig te spelen, haar zingende oudste dochter te begeleiden en de jongste kinderen pianoles te geven. Antoine Marmontel, leraar piano, dacht toen direct aan zijn achttienjarige leerling Achille Debussy (die een jaar later zijn tweede voornaam Claude zou gaan gebruiken).

Debussy was een lastige leerling geweest. Hoogbegaafd, maar niet gedreven om de briljante pianist te worden waar zijn ouders zo vurig op hadden gehoopt. Ook zijn leraar harmonie Durand had Achilles talent herkend, maar deze was niet bereid zich aan de schoolse regels te houden, en werd voor dit vak uiteindelijk uitgeschreven zonder dat hij examen had gedaan. Wel had hij een paar weken eerder een Eerste Prijs voor het vak Begeleiden behaald, en daarbij bewezen dat hij fantastisch van blad kon spelen. Nadezjda von Meck kwam als geroepen.

De volgende maanden reisde Debussy met haar en haar kinderen door Zwitserland en Italië, waar de Von Meck-hofhouding werd uitgebreid met twee uitstekende Russische musici, een violist en een cellist. Het trio moest iedere avond optreden. Naast Beethoven en Schubert omvatte het repertoire vooral Russische muziek, veelal in bewerking.

Door de intensieve correspondentie van mevrouw Von Meck met haar idool en beschermeling Tsjajkovski weten we dat ze erg tevreden was over haar kleine, geestige Parijzenaar. In deze omstandigheden schreef Debussy, die alleen nog maar componist wilde worden, in september 1880 zijn enige pianotrio.

Het Von Meck Pianotrio uit 1880. Het was een gelegenheids trio bestaande uit de violist Wladyslaw Pachulski, 1859-1919 (links). Hij werkte als musicus voor Nadezjda von Meck. Hij trouwde met haar dochter Julia. In het midden de cellist Pjotr Danilchenko. Rechts zit Claude Debussy, die naar beweerd wordt, een oogje had op Von Mecks dochter Sophie, wat hem vanuit Florence een enkele reis Parijs opleverde. Over Pachulski is bij de engeltalige Wikipedia een interessante biografie te vinden (zoek naar [Wladyslaw Pachulski](#)). Ook op de oorzaak van de breuk tussen Von Meck en Tsjajkovski wordt daar ingegaan.

Het was zijn eerste grote compositie, terwijl hij nog aan zijn eigenlijke studie moest beginnen: pas in december zou hij zich inschrijven voor de compositieklas van Ernest Guiraud.

Het trio heeft de frisheid en spontaniteit van een jeugdwerk. Van de vernieuwingen die Debussy vanaf de jaren 1890 tot een van de grondleggers van de twintigste-eeuwse muziek zouden maken, is nog vrijwel niets te horen. Het stuk wijkt in zijn stijl weinig af van wat Debussy's Franse tijdgenoten in die tijd schreven, en ook de opzet in vier delen is op zichzelf traditioneel. Anderzijds draagt het stuk al een heel persoonlijk stempel, vooral door de sierlijke, arabeske-achtige melodie, die Debussy in zijn latere werk nog veel verder zou ontwikkelen.

Het eendelige Eerste Pianotrio op. 32 van de Amerikaanse componist Lowell Liebermann is verreweg het meest recente werk in dit programma; het werd geschreven in 1990.

Liebermann werd geboren in New York, waar hij ook zijn jeugd en studietijd doorbracht. Hij kreeg zijn eerste pianolessen toen hij acht jaar was. Omdat hij ook begon te componeren, kwamen daar vanaf zijn veertiende compositielessen bij. Twee jaar later maakte hij zijn debuut als pianist met een optreden in de Carnegie Recital Hall, waarbij hij o.a. zijn eigen Pianosonate op. 1 speelde. Zijn vakopleiding kreeg hij aan de beroemde Juilliard School of Music. Als componist is hij buitengewoon productief; hij heeft een indrukwekkend oeuvre in allerlei genres op zijn naam staan, van instrumentale solostukken tot symfonieën en concerten, en van liederen tot opera's. Daarnaast treedt hij veelvuldig op als pianist en dirigent.

De muzikale taal en expressie van Liebermanns werk sluiten nauw aan bij die van laat-romantische componisten van rond 1900, zoals Fauré, zonder overigens bepaalde voorbeelden te imiteren. Critici hebben Liebermann dan ook wel traditionalisme verweten. Zelf ziet hij dat anders. Het idee van modernisten dat ieder nieuw stuk uniek en individueel moet zijn wijst hij af. Klassieke muziek is voor hem een continue ontwikkeling, waarin nieuwe muziek wordt verrijkt door associaties uit het verleden. Hoorbare invloeden zijn niet iets verkeerd, maar maken het de componist mogelijk zichzelf in een culturele context te plaatsen. Liebermann ervaart componeren als een organisch proces, waarbij het geheel zich op een natuurlijke manier ontwikkelt uit het kleinst mogelijke idee. Het is voor hem een zoektocht naar het onvermijdelijke, naar de enig juiste manier waarop het muzikale materiaal zich kan ontwikkelen. De structuur van een stuk kan soms heel ingewikkeld zijn, maar de oppervlakte moet daarbij een soort schoonheid hebben, iets dat de aandacht van de luisteraar trekt en vasthoudt. Liebermann is vast overtuigd van de noodzaak van een goede melodie, die je kunt onthouden en nazingen.

Toelichting 2/2

Op 26 maart 1827 overleed in Wenen Beethoven. De begrafenis, drie dagen later, bracht 20.000 mensen op de been. De lijkwagen werd begeleid door dertig musici, die fakkels droegen. Één van hen was de toen dertigjarige Franz Schubert. Beethoven was Schuberts idool geweest, hoewel Schuberts manier van werken volkomen verschilde van die van Beethoven. Het componeerproces was voor Beethoven bijvoorbeeld altijd weer een moeizame worsteling, terwijl Schubert het ene stuk na het andere schreef; en waar Beethoven in de eerste plaats in dramatische ontwikkelingen dacht, was Schubert voor alles een lyricus. Niettemin had Schubert de nabijheid van Beethoven als een enorme druk ervaren, en het lijkt alsof die druk met Beethovens dood was weggevallen. Waarschijnlijk voorvoelde Schubert ook dat hij zelf niet veel tijd meer had.

Sinds hij enkele jaren eerder met syfilis besmet was geraakt, wist hij dat hij niet oud zou worden. Hij had veel last van hoofdpijnen en was geobsedeerd door de dood. Ruim anderhalf jaar na Beethoven, op 19 november 1828, zou hij zelf bezwijken aan buiktyfus. Hoe het ook zij, wat Schubert in de laatste periode van zijn leven aan meesterwerken tot stand bracht is ronduit verbijsterend. Naast de grote liederencyclus *Die Winterreise*, waar hij in 1826 aan begonnen was, en de liederen die later zijn uitgegeven als *Schwanengesang*, schreef hij o.a. de twee bundels *Impromptus*, de *Moments musicaux* en drie grote sonates voor piano, de *Fantasia in f klein* en het *Allegro Lebensstürme* voor 4-handig piano, het beroemde *Strijkkwintet* en ook zijn twee pianotrios, waarvan we vandaag het tweede horen.

Geboortehuis van Schubert

De aanleiding om zich op pianotrio's te storten is misschien geweest dat zijn vriend, de pianist Carl Maria von Bockle, een trio was begonnen met de violist Ignaz Schuppanzigh en de cellist Joseph Linke, twee beroemde kamermuzikspelers, die o.a. aan de premières van Beethovens kwartetten hadden meegewerkt, en ook aan die van Beethovens laatste trio, met de componist zelf aan de piano. Schuberts *Trio in Es groot* werd voltooid in november 1827 en een maand later, op 26 december, voor het eerst in het openbaar uitgevoerd in het gebouw van de Musikverein. Schubert schreef het op verzoek van zijn goede vriend Joseph von Spaun ter gelegenheid van diens verloving. Spaun was een van de adellijke studenten die in de tijd dat Schubert koorknaap was in hetzelfde 'Konvikt' in Wenen woonden. Hij had Schubert altijd gesteund, ook financieel, o.a. door het organiseren van 'Schubertiaden', besloten avonden waar Schuberts muziek centraal stond.

Sterfhuis van Schubert

De gedrukte uitgave van het *Trio in Es* verscheen kort voor Schuberts dood en kreeg toen het opusnummer 100 mee. Het is een monumentaal, virtuoos werk in vier delen, een van de langste trio's uit het hele repertoire. Maar een paar van de talloze bijzonderheden kunnen hier worden genoemd. Een ervan is een verschijnsel dat ook in ander werk uit deze periode voorkomt: de muziek lijkt de luisteraar opeens een raadselachtige droomwereld binnen te voeren, waarin de tijd lijkt stil te staan, om uiteindelijk op een bijna gewelddadige manier naar de realiteit terug te keren. Het tweede thema in het eerste deel is een sprekend voorbeeld, maar ook andere delen kennen zulke momenten. Het tweede deel, misschien wel de expressieve kern van het hele trio, heeft een wonderlijk hoofdthema. Het is een iets aangepaste versie van een Zweeds lied dat Schubert niet lang daarvoor had leren kennen, met de tekst 'De zon gaat onder' – een symboliek waarmee hij bijzonder vertrouwd was. Het begin van het derde deel, het gebruikelijke

Scherzo, kan de argeloze maar oplettende luisteraar even het gevoel geven dat de strijkers per ongeluk iets te laat inzetten, tot hij merkt dat het samenspel met de piano toch klopt: het is een canon, met het karakter van een veredelde volksdans.

Het laatste deel begint op de klassieke manier met een refrein-thema dat een aantal keren kan worden afgewisseld met andere thema's. Maar Schubert blijft zo lang doorborduren op het tweede thema, dat het lijkt alsof hij het refrein vergeten is. Uiteindelijk duikt ook nog, als een echo uit het verleden, de Zweedse melodie uit het tweede deel op.

Hans Maas
9 februari 2013

Onze contactpersonen geven u graag informatie:

voor Nunspeet
dhr. Wim Bömer

E-mail: nunspeet@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 252968

voor Harderwijk
dhr. Wouter Molendijk

E-mail: harderwijk@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 421704

voor Ermelo
mevr. Henny van Manen-Aartsen

E-mail: ermelo@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 563634

voor Putten
dhr. Leo van Wijk

E-mail: putten@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353842

voor Zeewolde
dhr. Henk de Wit

E-mail: zeewolde@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 036 5223272

secretariaat
dhr. Anne de De Vries

E-mail: secretaris@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 06 5700 2004 (inspreken)

financiën
dhr. Hugo Berkouwer

E-mail: penningmeester@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0577 411242
Hertlaan 3, 8076 PG Vierhouten

concertcoördinator:
dhr. Roel Norg

E-mail: coordinator@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 551703
Margrietlaan 9, 3851 RS Ermelo

publiciteit/perscontacten:
dhr. Maarten de Lussanet

E-mail: publiciteit@randmeerconcerten.nl

websitebeheer en
Randmeerconcertbrieven:
dhr. Adri Kuiper

E-mail: media@randmeerconcerten.nl

website Randmeerconcerten

www.randmeerconcerten.nl

aanvraag programmaboekje, zie secretariaat of vul het formulier op de website in.

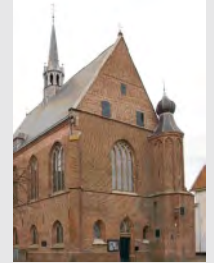
reservering concerten tot 24 uur voor aanvang van het concert via
inspreken op telefoonnummer **06 1369 5148**

Adressen van de concertlocaties:

Lukaskerk
Van Asch van Wijklaan 69
3853 KV Ermelo

Oude Kerk
Kerkbrink 1
3851 MB Ermelo

Catharinakapel
Klooster 1
3841 EN Harderwijk

Sandton Landgoedhotel Vennendal
Vennenpad 5
8072 PX Nunspeet

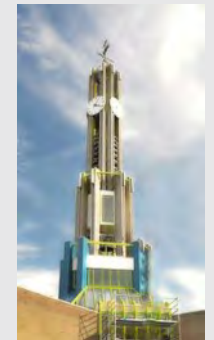
Hotel NH Sparrenhorst
Eperweg 46
8072 DB Nunspeet

Kasteel De Vanenburg
Vanenburgerallee 13
3882 RH Putten

Open Haven
Kerkplein 8
3891 ED Zeewolde

Agenda 2012-2013

- 1 zaterdag 22 september 2012 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Van Baerle Trio met Maria Milstein (viool), Gideon den Herder (cello), Hannes Minnaar (piano)
- 2 zondag 7 oktober 2012 10.30 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Lisa Jacobs (viool) en Ksenia Kouzmenko (piano)
- 3 zaterdag 20 oktober 2012 20 uur Ermelo Lukaskerk
Doris Hochscheid (cello) en Frans van Ruth (piano)
- 4 zaterdag 10 november 2012 20 uur Zeewolde Open Haven
Duo Bilitis met Eva Tebbe (harp) en Ekaterina Levental (harp & mezzosopraan)
- 5 zondag 25 november 2012 14 uur Nunspeet Sandton Landgoedhotel Vennendal
Leupold Trio 'Con Chitarrone' met Tijmen Huisingh (viool), Wouter Mijnders (cello), Sören Leupold (chitarrone en renaissancefluit)
- 6 zondag 6 januari 2013 14 uur Nunspeet Hotel NH Sparrenhorst
Nieuwjaarsconcert 'Café Dansant' met Sabine Wüthrich (sopraan), Eva van Grinsven (saxofoon), Daniël Kramer (piano)
- 7 zaterdag 19 januari 2013 20 uur Ermelo Oude Kerk
Bart van Oort (fortepiano), Marieke Schneemann (fluit), Francine van der Heijden (sopraan)
- 8 zondag 3 februari 2013 14 uur Nunspeet Landgoedhotel Villa Vennendal
Lendvai Trio met Nadia Wijzenbeek (viool), Ylvali Zilliacus (altviool), Maria Macleod (cello)
- 9 zondag 17 februari 2013 10.30 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Fresco Pianotrio met Birthe Blom (viool), Katharina Gross (cello), Yoram Ish-Hurwitz (piano)
- 10 zaterdag 2 maart 2013 20 uur Zeewolde Open Haven
Utrecht String Quartet met Eva Koskinen (viool), Katherine Routley (viool), Joël Waterman (altviool), Sebastian Koloski (cello)
- 11 zaterdag 16 maart 2013 20 uur Ermelo Lukaskerk
Daria van den Bercken (piano)
- 12 zaterdag 6 april 2013 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Vodenitcharov Pianokwartet met Paul van der Linden (hobo), Joost Hekel (klarinet), Jeroen Billiet (hoorn), Alain de Rijkere (fagot), Boyan Vodenitcharov (fortepiano)

Muzikado

The image features a violin in the lower-left quadrant, with its body in shades of brown and orange. Overlaid on the violin and extending across the frame are several musical staves with black notes and clefs. The background is a light yellow gradient.

Geef een concert cadeau
Voor 19 euro bij de kassa